

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref LF CS 0561 15

David Melding AC
Cadeirydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

9fed Mehefin 2015

Annwyl David

Rwyf yn ysgrifennu atoch ar ôl imi ymddangos gerbron y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol ar 1 Mehefin i roi tystiolaeth am Fil yr Amgylchedd (Cymru). Ymrwymais bryd hynny i roi rhagor o wybodaeth ichi er mwyn helpu i esbonio'r darpariaethau yn y Bil a sut yr wyf yn bwriadu iddynt weithredu'n ymarferol

Adran 22 – pŵer i atal dros dro ofynion statudol ar gyfer cynlluniau arbrofol

Os yw hynny'n debygol o gyfrannu at reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, mae adran 22 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru, o dan amgylchiadau penodol, atal dros dro ddarpariaeth neu ddarpariaethau mewn deddfwriaeth. Bydd hynny'n galluogi Cyfoeth Naturiol Cymru ("CNC"), lle bo angen, i ymgymryd â chynllun arbrofol (fel y darperir ar ei gyfer yn adran 23 o'r Bil).

Mae atal darpariaeth neu ddarpariaethau dros dro yn golygu, i bob pwrpas, bod person yn cael ei esemptio rhag bodloni gofyniad statudol, neu fod y gofyniad yn cael ei lacio fel y mae'n gymwys i'r person hwnnw.

Mae'r Bil yn darparu ar gyfer nifer o ffyrdd o sicrhau bod y pŵer hwn yn cael ei ddefnyddio'n briodol.

- Dim ond ar ôl i CNC wneud cais manwl y caiff Gweinidogion Cymru arfer y pŵer.
- Rhaid i'r ataliad dros dro fod yn gysylltiedig â chynllun penodol ac felly â chymhwyso darpariaeth mewn perthynas â'r parti neu'r partiön a fydd yn gysylltiedig â'r cynllun. Nid yw, mewn unrhyw fodd, yn ataliad dros dro cyffredinol.
- Ni cheir darparu ar gyfer ataliad dros dro oni fydd yn angenrheidiol er mwyn hwyluso'r cynllun. Rhaid i'r cynllun ei hun fod yn berthnasol i arfer swyddogaethau statudol CNC.

- Ni chaiff yr ataliad dros dro bara mwy na thair blynedd. Bydd dyletswydd i ymgynghori, a bydd rhaid defnyddio'r weithdrefn penderfyniad Cadarnhaol.

Heblaw hynny, nid yw'r pŵer ond yn berthnasol i ddeddfwriaeth lle mae CNC yn gyfrifol am gymhwyso darpariaeth statudol, neu lle mae'r ddarpariaeth statudol yn gymwys i CNC ac i'r modd y caiff adnoddau naturiol eu rheoli neu eu defnyddio, neu'n gymwys i'r dibenion y cânt eu rheoli neu eu defnyddio ar eu cyfer. Mae'r pŵer, felly, yn gyfyngedig i ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â swyddogaethau penodol CNC.

Bydd fy adran yn cydweithio'n agos â CNC i sicrhau ei fod yn gwbl glir am y broses ar gyfer gwneud cais o'r fath i Weinidogion Cymru. Byddwn yn disgwyl i unrhyw gais gan CNC gynnwys yr wybodaeth a ganlyn:

- Manylion am yr hyn y byddai'r cynllun arbrofol arfaethedig yn ei olygu, ei amcanion ac am ba hyd y disgwylid iddo barhau;
- Pam, neu ym mha ffordd, y byddai'r ddarpariaeth neu'r darpariaethau y bydd CNC wedi eu nodi yn rhwystr cyfreithiol i'r cynllun y mae'n bwriadu ymgymryd ag ef;
- Gwybodaeth am y partïon a fydd yn gysylltiedig â'r cynllun, gan gynnwys sut y byddant yn gysylltiedig ag ef;
- Asesiad o sut y bydd atal y ddarpariaeth neu'r darpariaethau o gymorth i reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy;
- Gwybodaeth ynghylch sut y bydd y cynllun yn cael ei fonitro.

Byddai Gweinidogion Cymru yn mynd ati wedyn i ystyried y cais. Fel y nodwyd, byddai'n rhaid i Weinidogion Cymru fod yn gwbl fodlon bod angen yr ataliad dros dro fel y bo modd ymgymryd â chynllun arbrofol, a bod y cynllun hwnnw'n debygol o gyfrannu at reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy. Wrth ystyried, bydd yn rhaid hefyd i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r rheini y byddai'r ddarpariaeth yn effeithio arnynt ac â'r rheini y byddai'r cynllun arbrofol yn effeithio arnynt.

Os bydd Gweinidogion Cymru yn fodlon y bydd y cynllun hwnnw yn cyfrannu at reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, bydd yn rhaid cael cytundeb y Cynulliad drwy'r weithdrefn Gadarnhaol cyn iddynt fedru defnyddio'r pŵer.

Ataliad dros dro ydyw: ni fydd yn cael para mwy na thair blynedd a bydd modd estyn y cyfnod hwnnw, ond dim mwy nag unwaith, am gyfnod arall o hyd at dair blynedd. Mewn achos o'r fath, byddai'r ataliad dros dro yn ei le am chwe blynedd ar y mwyaf.

Os hoffech gael rhagor o wybodaeth ynghylch o dan ba amgylchiadau y gallai CNC fod yn dymuno gwneud cais o'r fath, dylech gyfeirio at y Memorandwm Esboniadol, ac at y Datganiad o Fwriad y Polisi a'r enghreifftiau a roddir yn yr Atodiad i'r datganiad hwnnw..

[Bwriad y polisi mewn perthynas â'r newid yn yr hinsawdd ac unedau carbon, a rhagor o wybodaeth am fasnachu carbon.](#)

Fel y dywedais yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 1 Mehefin, mae'n dealltwriaeth o'r newid yn yr hinsawdd ac o ffyrdd i fynd i'r afael ag ef yn datblygu'n barhaus, ac mae'n hanfodol ein bod yn gallu ymateb yn gyflym i'r datblygiadau hynny. Drafftwyd y darpariaethau yn y Bil mewn modd a fydd yn caniatáu inni wneud hynny.

Mae adrannau 33 a 34 o'r Bil yn amlinellu sut y byddwn yn cyfrifo 'allyriadau Cymru'. Byddwn yn gwneud hynny drwy sefydlu 'cyfrif allyriadau net Cymru'.

Caiff 'cyfrif allyriadau net Cymru' ei gyfrifo'n rhannol drwy ychwanegu a thynnu unedau carbon.

Mae adran 36 yn caniatáu i 'unedau carbon' gael eu diffinio mewn rheoliadau ond cyfyngir y pŵer hwnnw i dri math o uned carbon. O fewn pob cynllun masnachu allyriadau cynhwysir allyriadau nwyon tŷ gwydr sy'n cael eu rheoleiddio. Caiff y rheini eu diffinio fel uned carbon at ddibenion 'cyfrif allyriadau net Cymru'.

Wrth imi ysgrifennu'r llythyr hwn, y bwriad yw y bydd y diffiniad yn unedau o garbon y gellir eu masnachu, er enghraifft, yn yr un modd ag yng Nghynllun Masnachu Allyriadau'r UE (EU ETS). Mae'r EU ETS yn gweithio ar sail yr egwyddor 'cario a masnachu'. Caiff 'cap', neu derfyn ei osod ar gyfanswm y nwyon tŷ gwydr penodol y caiff ffatrioedd, gweithfeydd pŵer a gweithfeydd eraill yn y system eu hallyrru. Caiff y cap ei leihau dros amser fel y bo cyfanswm yr allyriadau'n gostwng.

Mae'r EU ETS yn gweithredu mewn cyfnodau, a chaiff ei adolygu'n rheolaidd gan y Comisiwn Ewropeaidd. Gallai newidiadau a gyflwynir gan y Comisiwn olygu y byddai angen newid y modd y caiff carbon ei gyfrifo o dan y Bil. Dyna un o'r enghreifftiau y gall yr adrannau hyn ddarparu ar eu cyfer.

Wrth ddrafftio darpariaethau perthnasol y Bil, gwyddem fod yn rhaid wrth y gallu i addasu unrhyw ddulliau rheoleiddiol o fynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd, a hynny er mwyn darparu ar gyfer y ffaith bod darganfyddiadau gwyddonol a thechnolegol newydd yn dod i'r amlwg a bod cytundebau newydd yn cael eu gwneud ar y lefel ryngwladol ac is-genedlaethol. Un enghraifft fydd Cynhadledd Confensiwn Fframwaith y Cenhedloedd Unedig ar Newid yn yr Hinsawdd 2015 ('UNFCCC') a fydd yn cael ei chynnal ym Mharis ym mis Rhagfyr eleni (ac a elwir yn 'COP21'). Mae'n bosibl hefyd y bydd blaenraglen waith y Cenhedloedd Unedig ar Leihau Allyriadau sy'n deillio o Ddatgoedwigo a Dirywiad Coedwigoedd ('REDD') yn arwain at gytundebau rhyngwladol newydd a fydd yn rhai rhwymol. Yma yn y DU, mae Cod Carbon Coetiroedd y DU a chynllun peilot Cod Mawndiroedd y DU yn enghreifftiau da o feysydd lle gellid gweld datblygiadau yn y dyfodol y bydd angen inni eu hystyried o ran yr effaith y byddant yn ei chael ar gyfrif allyriadau net Cymru.

Ychydig o enghreifftiau yn unig yw'r rhain, a chan y gallwn fod yn gwbl sicr y bydd rhagor o enghreifftiau yn y dyfodol, nid oeddem yn ei ystyried yn briodol cynnwys diffiniad ar wyneb y Bil. Mae peidio â gwneud hynny yn golygu y byddwn yn gallu addasu'r diffiniad er mwyn ystyried newidiadau ar lefel ryngwladol, Ewropeaidd neu ddomestig.

Fel y nodwyd yn y Datganiad am Fwriad y Polisi, byddwn am wneud y rheoliadau hynny cyn gynted ag y bydd hynny'n ymarferol. Byddai'r gwaith hwnnw, o reidrwydd, yn dechnegol gymhleth, ac yn teilyngu cael ei ystyried a'i ddadansoddi'n ofalus. Fodd bynnag, byddai fy adran yn ymgymryd â'r gwaith hwnnw ochr yn ochr â'r gwaith ar bennu'r cyllidebau carbon pum mlynedd.

Sut y mae cyfraith Cymru ar daliadau am fapiau siopa yn gweithredu o ran sut y mae'n gymwys i werthwyr yn Lloegr ac i'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda Llywodraeth y DU

Bydd y tâl am fapiau siopa yn parhau i fod yn gymwys i werthwyr yn Lloegr yn yr un modd ag ar hyn o bryd. Yn unig wahaniaeth yn y ddeddfwriaeth arfaethedig yw y bydd y term "gwerthwr" yn cael ei ddiffinio bellach ar wyneb y Bil yn hytrach nag yn y rheoliadau. Mae adran 55 o'r Bil yn gymwys mewn perthynas â Chymru ac mae, felly, yn dod o dan adran 108(4)(b) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

Rhaid i werthwyr, i'r graddau y maent yn gweithredu yng Nghymru, gydymffurfio â chyfraith Cymru. Bydd yn parhau'n ddaliad i'r holl weithwyr a'r holl farchnadoedd yng Nghymru neu,

o ran hynny, i unrhyw fusnesau mewn unrhyw le arall yn y byd sy'n danfon nwyddau i gartrefi yng Nghymru, godi tâl am unrhyw fapiau siopa newydd y byddant yn eu cyflenwi.

Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 1 Mehefin, cyfeiriwyd at y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth a'r Cytundebau Atodol a luniwyd yn 2013 rhwng Llywodraeth y Deyrnas Unedig, Gweinidogion yr Alban, Gweinidogion Cymru a Phwyllgor Gweithredol Gogledd Iwerddon. Mae'r egwyddor o gyfathrebu da rhwng gweinyddiaethau yn ymrwymiad penodol yn y Memorandwm hwnnw, yn enwedig os bydd gwaith un weinyddiaeth yn cael rhywfaint o effaith ar gyfrifoldebau gweinyddiaeth arall.

Er mai cytundeb rhwng Llywodraethau yw hwn, yn hytrach na chytundeb penodol ag Awdurdodau Lleol, mae Llywodraeth Cymru wedi cydweithio'n agos â'r Gymdeithas Llywodraeth Leol ('LGA') yn Lloegr, yn ogystal ag adrannau Llywodraeth y DU, i sicrhau bod unrhyw werthwyr sy'n gweithredu yng Nghymru yn cydymffurfio â chyfraith Cymru. Mae hyn wedi cynnwys ysgrifennu at yr LGA i egluro rôl awdurdodau cartref a phrif awdurdodau yn Lloegr wrth iddynt gynghori manwerthwyr mawr a chodi ymwybyddiaeth am ganllawiau Llywodraeth Cymru ar orfodi.

Hoffwn hefyd achub ar y cyfle hwn i gadarnhau fy safbwynt ar adran 57 mewn perthynas â chymhwysedd deddfwriaethol. Rwyf yn fodlon bod y ddarpariaeth hon yn briodol er mwyn rhoi effaith i'r drefn codi taliadau am fapiau siopa a'i bod, felly, yn dod o fewn adran 108(5)(a) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006. Gan hynny, nid oes unrhyw ofyniad i ddangos bod yn rhaid i ddibenion elusennol fod yn gysylltiedig ag un neu fwy o'r pynciau yn Atodlen 7 i'r Ddeddf honno.

Y broses apelio yn adran 74 o'r Bil (pŵer i gyflwyno hysbysiadau er mwyn diogelu safleoedd morol Ewropeaidd) a'r berthynas rhyngddi a'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Ar hyn o bryd, mae adran 5 o Ddeddf Pysgodfeydd (Pysgod Cregyn) 1967 yn caniatáu i Weinidogion Cymru benderfynu ar Orchymyn Pysgodfa Unigol neu Orchymyn Rheoleiddio Pysgodfa Gregyn os yw pethau penodol yn digwydd, er enghraifft, nad yw'r bysgodfa'n cael ei ffermio'n briodol.

Mae rhwymedigaethau ar Weinidogion Cymru (yn unol â'r Gyfarwyddeb Cynefinoedd) i warchod Safleoedd Morol Ewropeaidd ('EMS') yng Nghymru. Mae pryder ar hyn o bryd bod posibilrwydd nad yw'r pwerau yn adran 5 o Ddeddf 1967 bob amser yn ddigon i sicrhau bod Gweinidogion Cymru yn gallu cydymffurfio â'r rhwymedigaethau hynny.

Bydd y diwygiadau a wneir i Ddeddf 1967 gan adrannau 74 a 75 o'r Bil yn caniatáu i Weinidogion Cymru gymryd y camau a fydd yn angenrheidiol er mwyn gwarchod Safleoedd Morol Ewropeaidd, os bydd pysgodfeydd cregyn a gaiff eu creu ar ôl i'r Bil ddod i rym yn achosi niwed i safle o'r fath, neu fod bygythiad iddynt wneud hynny. Bydd hyn yn fodd i sicrhau y bydd Gweinidogion Cymru yn gallu cydymffurfio â'r rhwymedigaethau sydd arnynt o dan y Gyfarwyddeb Cynefinoedd.

Bydd y pwerau newydd yn galluogi Gweinidogion Cymru i gyflwyno Hysbysiad Gwarchod Safle i grantïr bysgodfa o dan sylw yn ei gwneud yn ofynnol iddi gael ei gweithredu (neu beidio â chael ei gweithredu) mewn ffordd benodol. Caiff Gweinidogion Cymru, wedi hynny, addasu neu ddirymu'r Gorchymyn Pysgodfa Unigol neu'r Gorchymyn Rheoleiddio er mwyn adlewyrchu telerau'r Hysbysiad Gwarchod Safle. Dim ond i Orchymynion Pysgodfeydd Unigol neu Orchymynion Rheoleiddio a gaiff eu gwneud ar ôl i'r darpariaethau yn y Bil ddod i rym y bydd y pwerau newydd hyn yn gymwys. O'r herwydd, ni fydd y darpariaethau newydd yn effeithio ar unrhyw hawliau eiddo mewn pysgodfeydd cregyn sy'n bodoli eisoes. Bydd unrhyw hawliau eiddo a gaiff eu creu gan Orchymynion o'r

fath ar ôl i'r Bil ddod i rym yn cael eu creu yn ddarostyngedig i'r pwerau newydd i'w haddasu neu i ymyrryd â hwy.

Er y bydd y pwerau newydd yn galluogi Gweinidogion Cymru i addasu neu i ddirymu Gorchymyn Pysgodfa Unigol neu Orchymyn Rheoleiddio Pysgodfa Gregyn os bydd hynny er budd y cyhoedd (h.y. er mwyn gwarchod amgylchedd y môr lle y bo angen er mwyn cydymffurfio â'r rhwymedigaethau sydd ar Weinidogion Cymru o dan y Gyfarwyddeb Cynefinoedd), afraid dweud y bydd dyletswydd ar Weinidogion Cymru hefyd i gydymffurfio â'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. Gan gadw hynny mewn cof, mae'r adran 5C newydd yn Neddf 1967 (a fewnosodir gan adran 74 o'r Bil) yn darparu trefn apelio briodol a fydd yn helpu i sicrhau y bydd unrhyw ymyrraeth â'r hawliau eiddo yn gymesur. Bydd, felly, yn diogelu hawliau eiddo yn ddigonol.

Ceir cyflwyno apêl mewn perthynas â Hysbysiad Gwarchod Safle i'r Tribiwnlys Haen Gyntaf a fydd â'r pŵer i gadarnhau, amrywio neu ganslo'r Hysbysiad Gwarchod Safle, ac i orchymyn i Weinidogion Cymru dalu iawndal os bydd hynny'n briodol. Mae gan y Tribiwnlys Haen Gyntaf hefyd y pŵer i atal Hysbysiad Gwarchod Safle am gyfnod dros dro, neu ei hamrywio, hyd nes y penderfynir yn derfynol ar yr apêl.

Bydd pŵer Gweinidogion Cymru i ddiwygio neu i ddirymu Gorchymyn Pysgodfa Unigol neu Orchymyn Rheoleiddio yn cael ei weithredu drwy Offeryn Statudol. Bydd y Cynulliad yn craffu ar offerynnau o'r fath o dan y weithdrefn Negyddol. Ni chaiff offeryn o'r fath ond adlewyrchu telerau'r Hysbysiad Gwarchod Safle ac ni fydd modd ei wneud tan ar ôl i gyfnod Apêl a gyflwynir mewn perthynas â'r hysbysiad ddod i ben neu hyd nes y penderfynir ar yr apêl. Felly, mae'r drefn apelio a nodir yn adran 74 hefyd yn effeithiol o ran diogelu mewn modd digonol unrhyw hawliau eiddo yr effeithir arnynt drwy wneud Gorchymyn diwygio neu ddirymu o dan adran 75 o'r Bil.

Credaf y bydd adrannau 74 a 75 o'r Bil yn galluogi Gweinidogion Cymru i addasu neu i ddirymu Gorchymyn Pysgodfa Unigol neu Orchymyn Rheoleiddio Pysgodfa Gregyn lle bo hynny er budd y cyhoedd – h.y. er mwyn cydymffurfio â rhwymedigaethau o dan y Gyfarwyddeb Cynefinoedd – ac y bydd y drefn apelio newydd yn helpu i sicrhau y bydd unrhyw ymyrraeth â hawliau eiddo a fydd yn deillio o'r pwerau newydd hynny yn gymesur. Rwyf yn fodlon bod y darpariaethau hyn yn diogelu hawliau eiddo mewn modd digonol.

Gobeithio y bydd yr esboniadau hyn o gymorth ichi. Os hoffech gael rhagor o wybodaeth am y Bil ac ynghylch sut yr wyf yn ei weld yn gweithredu, mae croeso ichi gysylltu â mi. Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd yn cael copi o'r llythyr hwn.

Yn gywir

Carl Sargeant AC / AM
Y Gweinidog Cyfoeth Naturiol
Minister for Natural Resources

CC: Alun Ffred Jones AM, Cadeirydd y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd